

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 09.09.1988, sp. zn. 4 Tz 20/88, ECLI:CZ:NS:1988:4.TZ.20.1988.1

Číslo: 32/1990

Právní věta: II. K posuzování podmínky ke čtení protokolu o výpovědi svědka v hlavním líčení podle § 211 odst. 1 tr. ř. záležející v menším významu dokazované skutečnosti.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 09.09.1988

Spisová značka: 4 Tz 20/88

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Dokazování, Výpověď svědka

Předpisy: 140/1961 Sb. § 121
§ 160 odst. 2 141/1961 Sb. § 211 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 32/II

II. K posuzování podmínky ke čtení protokolu o výpovědi svědka v hlavním líčení podle § 211 odst. 1 tr. ř. záležející v menším významu dokazované skutečnosti.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 9. 9. 1988 sp. zn. [4 Tz 20/88](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil rozsudek okresního soudu v Chomutově z 18. 3. 1988 sp. zn. 2 T 721/87 a tomuto soudu přikázal, aby věc znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Chomutově ze dne 18. 3. 1988 sp. zn. 2 T 721/87 byl obviněný J. S. uznán vinným jednak trestným činem poškozování spotřebitele podle § 121 odst. 1 tr. zák., jehož se dopustil tím, že v době od měsíce srpna 1986 do měsíce dubna 1987 v rámci vedlejšího pracovního poměru jako kopáč hrobů u Technických služeb města Kadaně vyžadoval od občanů různé peněžité částky za vykopání hrobů, přestože byl za to řádně placen Technickými službami města Kadaně, a tak získal částku nejméně 2350,- Kčs a jednak přečinem proti zájmům socialistického hospodářství podle § 2 písm. c) zák. o přeč., který spáchal tak, že v době od měsíce srpna 1986 do měsíce dubna

1987 v souvislosti s kopáním hrobů prováděl na žádost občanů práce, které nebyly uvedeny v dohodě o pracovní činnosti, kterou s ním uzavřely Technické služby města Kadaně, zejména prováděl rozebírání pomníků a obrubníků a odstraňování desek z hrobů a za tyto práce si nechal od občanů platit, a tak získal celkem nejméně 4900,- Kčs. Za to byl odsouzen podle § 121 odst. 1 tr. zák. a za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání deseti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu jednoho roku.

Proti tomuto rozsudku, který nabyl právní moci hned po vyhlášení, neboť prokurátor i obviněný se odvolání vzdali a obviněný nesouhlasil s případným odvoláním některých z osob uvedených v § 247 odst. 2 tr. ř., podal generální prokurátor ČSR ve lhůtě stanovené v § 272 tr. ř. v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. V ní uvedl, že skutkový stav, z něhož při svém rozhodnutí vycházel okresní soud, nebyl řádně zjištěn proto, že v hlavním líčení nebyly odstraněny rozpory mezi výpovědí obviněného a výpověďmi svědků A. B., P. B. a A. N. týkající se toho, zda částky, které obviněný od těchto svědků přijal, byly odměnou za výkop hrobu nebo za práce spojené s demontáží pomníku a odstranění desek na hrobech. Také nebyl odstraněn rozpor mezi výpovědí svědka J. K., který v přípravném řízení uvedl, že obviněný na něm požadoval za výkop hrobu 600,- Kčs, a výpovědí obviněného, který popřel, že by nějaké peníze od svědka žádal; tento rozpor v důkazech nemohl být odstraněn již proto, že svědek J. K. nebyl v hlavním líčení vyslechnut. Další nedostatek bránící řádnému přezkoumání napadeného rozsudku shledává stížnost pro porušení zákona v tom, že z výroku ani odůvodnění tohoto rozsudku není zřejmé, jak okresní soud dospěl k částkám 2350,- Kčs a 4900,- Kčs určujícím rozsah poškození spotřebitelů, popřípadě provozování soukromě výdělečné činnosti. Z hlediska právního posouzení věci stížnost pro porušení zákona má za to, že peníze přijaté obviněným od svědků v souvislosti s výkopem hrobů je nutno vzhledem k tomu, že obviněný byl za tyto práce řádně odměňován Technickými službami města Kadaně a z dohod o pracovní činnosti pro něho nevyplývaly žádné úkoly, které by se týkaly přijímání zakázek a stanovení výše úhrady za poskytnuté služby, považovat za úplatek, a proto jednání obviněného spočívající v přijetí takové neoprávněné výhody mělo být správně posouzeno jako trestný čin přijímání úplatků podle § 160 odst. 1 tr. zák. a v případech, kdy obviněný takový úplatek žádal, jako trestný čin přijímání úplatku podle § 160 odst. 2 tr. zák. Ve vztahu k výroku o trestu stížnost pro porušení zákona vytýká, že okresní soud nevezal v úvahu, že obviněný získal trestnou činností neoprávněný majetkový prospěch a že proto k dosažení účelu trestu uložit mu vedle podmíněně uloženého trestu odnětí svobody též přiměřený trest peněžitý. Z těchto důvodů generální prokurátor ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil, že rozsudkem okresního soudu v Chomutově ze dne 18. března 1988 sp. zn. 2 T 721/87 a v řízení, které mu předcházelo, byl ve prospěch obviněného J. S. porušen zákon v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř., § 121 odst. 1, § 23 odst. 1 a § 31 odst. 1 tr. zák., nezákonné rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud zjistil, že Technické služby města Kadaně uzavřely s obviněným J. S. dohodu o pracovní činnosti k provádění prací záležejících v kopání hrobů včetně jejich konečné úpravy, přičemž mu tato organizace poskytla za vykopání každého hrobu a jeho konečnou úpravu sjednanou odměnu ve výši 222,- Kčs. Poskytnutí místa pro hrob na hřbitově a vykopání hrobu si pozůstalí objednávali přímo u Technických služeb města Kadaně a této organizaci také za vykopání hrobu a jeho konečnou úpravu zaplatili složenkou částku 185,- Kčs. Ačkoliv byl za práce konané podle dohody o pracovní činnosti řádně odměňován uvedenou organizací, obviněný přesto v některých případech požadoval od pozůstalých různé peněžní částky v rozmezí od 150,- Kčs do 500,- Kčs, a tak získal v době od měsíce srpna 1986 do měsíce dubna 1986 celkem nejméně 2350,- Kčs. Kromě toho obviněný v souvislosti s kopáním hrobů na žádost pozůstalých prováděl různé práce, které nebyl povinen provádět, a za ně

také nebyl odměňován podle dohody o pracovní činnosti, jako rozebírání pomníků, obrubníků, odstraňování desek z hrobů a jejich opětné ukládání na hrob a za tyto práce si nechal od pozůstalých platit různé částky, a tak ve shora uvedené době získal částku nejméně 4900,- Kčs.

Nedostatkem je, že okresní soud v rozsudku nevyložil, jakou odměnu obviněný získal od jednotlivých pozůstalých, kteří v tom směru byli vyslechnuti jako svědci, a proto jeho závěry o souhrnných částkách, které měl obviněný nejméně získat jednak za kopání hrobů a jejich konečnou úpravu (tj. částku 2350,- Kčs) a jednak za ostatní práce, které nebyly zahrnuty do dohody o pracovní činnosti (tj. částku 4900,- Kčs), jsou nepřezkoumatelné. Přitom okresní soud v tomto směru neprovedl řádné dokazování a nevypořádal se s obhajobou obviněného.

Pokud jde o skutek týkající se přijímání odměn za vykopání hrobů a jejich konečnou úpravu, je možno z důkazů provedených v hlavním líčení jednoznačně dovodit, že obviněný dostal od svědka Z. K. na vlastní žádost 200,- Kčs, od svědkyně M. Ch. částku 50,- Kčs, kterou mu dala sama, aniž o ni požádal, od svědka M. T. částku 50,- Kčs rovněž bez požádání a od svědka Š. S. částku 400,- Kčs, o kterou si obviněný řekl.

Skutečnost, že obviněnému dali za vykopání hrobu odměnu, potvrdili v přípravném řízení další svědci, ohledně nichž však nebyl v hlavním líčení proveden důkaz způsobem odpovídajícím trestnímu řádu, a v důsledku toho zůstala trestná činnost obviněného ve vztahu k těmto dalším důkazům neobjasněna. Týká se to především výpovědi svědka S. J., který ve své výpovědi učiněné v přípravném řízení potvrdil, že obviněnému dal na jeho žádost částku 150,- Kčs. Okresní soud v hlavním líčení protokol o výpovědi tohoto svědka podle § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř. přečetl přesto, že obviněný ve své výpovědi uvedl, že si nevzpomíná, že by mu dal J. nějaké peníze. Za stavu, kdy měl obviněný tímto svědkem usvědčován, nešlo o menší význam dokazované skutečnosti, a proto měl být svědek při hlavním líčení vyslechnut. Obdobně je tomu u svědka V. M., který v přípravném řízení potvrdil, že obviněný od něho za vykopání hrobu žádal 400,- Kčs, které mu také zaplatil. I v tomto případě byl protokol o výpovědi svědka při hlavním líčení přečten, ačkoli obviněný se hájil tím, že od M. nic nechtěl a že M. mu dal sám od sebe 150,- Kčs. I tu v zájmu odstranění rozporů mezi výpovědí svědka a obhajobou obviněného měl být svědek v hlavním líčení vyslechnut. Totéž platí i ohledně svědka I. K., který v přípravném řízení uvedl, že obviněný za vykopání hrobu pro jeho otce žádal 600,- Kčs, což svědek odmítl proto, že za vykopání hrobu zaplatil složenkou 185,- Kčs Technickým službám města Kadaně. Také v tomto případě okresní soud postupoval podle § 211 odst. 1 písm. a) tr. ř. přesto, že obviněný se hájil, že nic neví o tom, že by od K. žádal nějaké peníze. I tu bylo v zájmu náležitého objasnění věci na místě provést výslech svědka v hlavním líčení.

Pokud jde o další práce, které obviněný nebyl povinen provádět podle dohody o pracovní činnosti a za něž nebyl odměňován Technickými službami města Kadaně, tak z výpovědi obviněného a svědků je zřejmé, že obviněný přijal i další částky, kterými se okresní soud nezabýval.

Z uvedeného vyplývá, že v dosavadním řízení před okresním soudem nebyl náležitě zjištěn skutečný stav věci, a proto nebyl ani opatřen podklad potřebný pro správné zjištění rozsahu trestné činnosti obviněného a tím i pro odpovědné posouzení jednání obviněného po stránce právní.

Z hlediska právního posouzení věci je třeba především vzít v úvahu, že pokud jde o odměny obviněným požadované, popřípadě jím přijaté za práce spojené s vykopáním hrobů a jejich konečnou úpravou, obviněný v rámci dohody o pracovní činnosti, kterou s ním uzavřely Technické služby města Kadaně, vykonával za smlouvenou odměnu pohřební služby. V souvislosti s touto činností nepochybně obstarával věci obecného zájmu, neboť pohřbívání ostatků zemřelých osob na podkladě vyhlášky č. 47/1966 Sb., o pohřebnictví, je činností na úseku uspokojování jak kulturních, tak i zdravotních potřeb celé společnosti. Pokud tedy obviněný v souvislosti s touto činností, kterou se dohodou o pracovní činnosti zavázal vykonávat, přijal nebo žádal pro sebe od pozůstalých další odměnu vedle

odměny, která mu byla poskytována za uvedené práce Technickými službami města Kadaně, šlo o neoprávněnou výhodu ve formě úplatků a jednání obviněného v tomto směru mělo být správně posouzeno jako trestný čin přijímání úplatků podle § 160 odst. 1 tr. zák. v případě, že obviněný jemu nabídnutý úplatek přijal, a jako trestný čin přijímání úplatku podle § 160 odst. 2 tr. zák. v případě, že obviněný dal sám podnět k poskytnutí úplatku. Okresní soud proto pochybil, jestliže jednání obviněného spočívající v přijetí odměn za práce spojené s výkopem hrobů kvalifikoval jako trestný čin poškozování spotřebitele podle § 121 tr. zák. Tento trestný čin nepřicházel v úvahu již proto, že obviněný nebyl v rámci dohody o pracovní činnosti oprávněn přijímat objednávky na uvedené práce ani stanovit a přijímat za ně úhradu. Všechny tyto úkony náležely do výlučné působnosti Technických služeb města Kadaně, kterým také občané přímo platili cenu za vykopání hrobu určenou podle ceníku platného pro hřbitovní služby. Obviněný tedy svým jednáním nenaplnil žádnou z forem poškozování spotřebitele uvedených příkladmo v § 121 tr. zák. ani jinou obdobnou formou.

Dále se Nejvyšší soud ČR zabýval problematikou právního hodnocení výše uvedených prací, které nespadaly do náplně činnosti obviněného podle dohody o pracovní činnosti.